

PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 15 päivänä joulukuuta 2009,

valtioneuoston, jotka Saksa on myöntänyt tiettyjen Baijerin eläinterveydenhuollon toimintojen yhteydessä (C 24/06 (ex NN 75/2000))

(tiedoksiannettu numerolla K(2009) 9954)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(2010/178/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan,

on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa mainitun artiklan mukaisesti ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

(5) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ⁽²⁾. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa.

(6) Komissiolle esitettiin huomautuksia 30 päivänä lokakuuta 2006, 2 päivänä marraskuuta 2006 ja 7 päivänä marraskuuta 2006 päivätyillä kirjeillä.

(7) Saksa esitti huomautuksensa 6 päivänä marraskuuta 2006, 22 päivänä tammikuuta 2007, 25 päivänä heinäkuuta 2008 ja 9 päivänä helmikuuta 2009 päivätyillä kirjeillä.

I MENETTELY

(1) Komissiolle tehtiin 21 päivänä helmikuuta 2000 päivätyllä kirjeellä kantelu, joka koski Baijerin eläinterveydenhuollon (Tiergesundheitsdienst Bayern), jäljempänä 'TGD', toteuttamia toimenpiteitä. Sama kantelija lähetti sittemmin myös muita kirjeitä, jotka koskivat kyseistä kantelua. Tukiasia kirjattiin viitenumerolla NN 75/00.

(2) Komissio lähetti Saksalle useita kirjeitä, joissa käsiteltiin kyseistä kantelua. Saksa vastasi niihin toimittamalla tietoja 4 päivänä heinäkuuta 2000, 22 päivänä joulukuuta 2000, 22 päivänä marraskuuta 2002, 10 päivänä huhtikuuta 2003, 1 päivänä joulukuuta 2003 ja 27 päivänä kesäkuuta 2005 päivätyillä kirjeillä. Saksan edustajien kanssa pidettiin kokous 17 päivänä heinäkuuta 2003.

(3) Toimenpide oli otettu käyttöön vuonna 1974. Tiedusteluista huolimatta ei voitu näyttää toteen, että toimenpiteestä olisi ilmoitettu komissiolle. Sen vuoksi tuki siirrettiin ilmoittamatta jätettyjen tukien rekisteriin.

(4) Komissio ilmoitti Saksalle 7 päivänä heinäkuuta 2006 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa SEUT-sopimuksen ⁽¹⁾ 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, joka koskee kyseistä tukea.

⁽¹⁾ EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artikla korvattiin 1 päivänä joulukuuta 2009 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 107 ja 108 artiklalla. EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artikla sekä SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artikla vastaavat olennaisiltaan osin toisiaan. Tässä päätöksessä viittaukset SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklaan on tarvittaessa syytä tulkita viittauksiksi EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklaan.

II KUVAAUS

(8) Toimenpiteen toteutus perustuu maatalousalan tukea Baijerissa koskevan lain (Gesetz zur Förderung der bayerischen Landwirtschaft), jäljempänä 'LwFöG', 14 §:n 1 momenttiin.

(9) Toimenpiteen tarkoituksena on eläinperäisten elintarvikkeiden hygienian varmistaminen ja parantaminen.

(10) Toimenpiteen edunsaajia ovat viljelijät ja kalastajat (molempiin ryhmiin viitataan jäljempänä yhteisnimityksellä 'viljelijät').

(11) Toimenpiteen edunsaajiin lukeutuu lisäksi Baijerin eläinterveydenhuolto (Tiergesundheitsdienst Bayern), jäljempänä 'TGD'.

(12) Toimenpide rahoitetaan Baijerin osavaltion sekä Baijerin eläintautirahaston (Bayerische Tierseuchenkasse), jäljempänä 'BTSK', varoin.

(13) Vaikka viljelijöiden hyväksi toteutettavia toimenpiteitä kutsutaan yleisiksi toimenpiteiksi, kyse on toimenpiteistä, jotka toteutetaan ainoastaan Baijerin viljelijöiden hyväksi. Saksan mukaan kyse on lisäksi puhtaasti ennalta ehkäisevistä erityistoimenpiteistä, jotka liittyvät maidon- ja lihantuotantoon, sika-, siipikarja- ja lammastalouteen sekä

⁽²⁾ EUVL C 244, 11.10.2006, s. 15.

kalanviljelyyn. Eläinkannat tutkitaan noudattaen tiettyä ohjelmaa, jossa otetaan huomioon eläintauteihin liittyvät erityisriskit tai eläintautien ehkäisemis- ja valvontakriteerit. Saksa on lisäksi ilmoittanut, että tukea myönnetään vain yleishyödyllisiin yleistoimenpiteisiin, jotka menevät yksittäisiä eläintenpitäjiä koskevia yleisiä säännöksiä pittemmälle (6 päivänä marraskuuta 2006 päivätty kirje, sivu 4).

- (14) Maatiloilla toteutetaan seuraavanlaisia toimenpiteitä: jatkuva valvonta testien ja/tai seulonnan avulla, näytteidenotto ja (laboratorio-/seulonta)tutkimukset, eläinlääkinnällinen neuvonta, tautien ennalta ehkäisemiseen ja torjumiin tähtäävien suunnitelmien laatiminen sekä rokotusohjelmien kehittäminen.
- (15) Saksan ilmoituksen mukaan johdanto-osan 14 kappaleessa luetellut toiminnot muodostavat perustan viljelijöiden ohjeistamiseksi tarkoituksenmukaisista ennaltaehkäisy- ja hoitotoimenpiteistä. Saksan toimittamien tietojen mukaan toiminnot, joiden suorittaja on yleensä eläinlääkäri (esimerkiksi lääkehoito tai rokotukset), eivät kuitenkaan sisälly näihin yleistoimenpiteisiin.
- (16) Viljelijöiltä ei veloiteta maksua yleistoimenpiteistä. He eivät kuitenkaan voi pyytää näiden toimenpiteiden toteuttamista vaan niistä vastaava TGD toteuttaa ne omasta aloitteestaan.
- (17) Baijerin osavaltio korvaa TGD:lle toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. LwFöG:n 14 §:n 1 momentin 2 almomentin mukaan valtionavustuksilla katetaan 50 prosenttia välttämättömistä kuluista.
- (18) Osa TGD:n henkilöstökuluista ja aineellisista kuluista katetaan lisäksi BTSK:n varoin (ks. valtiontukiasiat NN 23/07, N 426/03 ja N 81/04). Korvaukset kattavat kaiken kaikkiaan jopa 100 prosenttia kustannuksista.
- (19) TGD:n hyväksi toteutettuja toimia käsitellään seuraavassa.
- (20) LwFöG:n mukaisesti ainoastaan puolet TGD:n välttämättömistä kuluista korvataan valtion varoista. Saksan toimittamien tietojen mukaan korvauksella voidaan kuitenkin käytännössä kattaa jopa 100 prosenttia kuluista.
- (21) TGD on saanut tukea vuodesta 1974. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ⁽¹⁾ 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti komission

toimivaltuuksiin perii tuki takaisin sovelletaan kymmenen vuoden vanhentumisaikaa. Komission aloitti tutkimamenettelynsä vuonna 2000. Asetuksen (EY) N:o 659/1999 15 artiklan 2 kohdassa säädetty kymmenen vuoden vanhentumisaika ulottuu tämän vuoksi vuoteen 1990. Ennen tätä ajankohtaa maksettuja tukia ei tästä syystä tutkita perusteellisemmin.

- (22) Saksan toimittamat talousarviotiedot, jotka ovat tämän päätöksen liitteenä, koskevat vastaavasti maksuja, jotka on suoritettu TGD:lle vuosina 1990–2008 julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi.

Syyt muodollisen tutkimamenettelyn aloittamiseen ja tutkimamenettelyn soveltamisala

- (23) Alustavan tutkimuksen jälkeen oli epävarmaa, oliko TGD saanut kilpailuedun julkisten varojen ja BTSK:n suorittamien maksujen perusteella.
- (24) Kantelija väitti lisäksi, että tietyt TGD:n eläinlääkäreiden suorittamat kliiniset/diagnostiset ja terapeutit (hoito)toiminnot tarjottiin hintaan, joka oli jopa 90 prosenttia tuotantokustannushintaa alhaisempi. TGD toimi voittoa tavoittelevana yrityksenä näiden toimintojen osalta.
- (25) Kantelijan mukaan tämä on mahdollista pelkästään siitä syystä, että TGD saa avustuksia yleistoimenpiteiden toteuttamiseen ja pystyy sen vuoksi tarjoamaan kliinisiä/diagnostisia ja terapeutisia palveluita tuntuvasti edullisemmin kuin ammattiaan itsenäisesti harjoittavat eläinlääkärit, jotka eivät saa avustuksia. Kantelijan mukaan TGD:n eläinlääkäreillä, jotka ovat jo paikkakunnalla, on lisäksi hyvät mahdollisuudet sopimusten tekoon ja matkakustannussäästöihin.
- (26) Valtiontuen sääntöjenvastaisuuden arvioinnissa sovellettavien sääntöjen määräytymisestä annetun komission ilmoituksen ⁽²⁾ mukaan komissio arvioi, soveltuvatko sääntöjenvastaiset tuet yhteismarkkinoille, sellaisten kriteerien mukaan, jotka on vahvistettu tuen myöntämisaikankohdalla voimassa olevien sääntöjen perusteella. Aloittaessaan menettelyn komissiolla ei ollut käytettävissään riittävästi tietoja voidakseen olla varma siitä, että viljelijöiden hyväksi myönnettyt tuet olivat unionin määräysten eli maatalousalan valtiontuesta annettujen suuntaviivojen sekä kalastus- ja vesiviljelyalan valtion tukien tutkimista koskevien suuntaviivojen edellytysten mukaisia. Komissio kehotti tämän vuoksi Saksaa toimittamaan tarvittavat tiedot.
- (27) Komissio pyysi 12 päivänä joulukuuta 2008 päivätyllä kirjeellä Saksalta vahvistusta sille, oliko tarkasteltavana olevien tukien myöntämistä jatkettu 1 päivän tammi-kuuta 2008 jälkeen, ja jos oli, toimittamaan tiedot, jotka tarvitaan sen arvioimiseksi, noudattavatko tuet maa- ja

⁽¹⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ EYVL C 119, 22.5.2002, s. 22.

metsätalouden valtiontukea koskevia suuntaviivoja vuoksi 2007–2013 ⁽¹⁾, jäljempänä 'suuntaviivat', joilla korvattiin 1 päivänä helmikuuta 2000 annetut yhteisön suuntaviivat maatalouden valtiontuesta ⁽²⁾, jäljempänä 'yhteisön suuntaviivat', 1 päivästä tammikuuta 2007, ja suuntaviivoja kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista varten ⁽³⁾, jäljempänä 'vuonna 2008 annetut suuntaviivat'. Saksa ilmoitti 9 päivänä helmikuuta 2009 päivätyllä kirjeellä, että tukien myöntämistä maatalousalalla oli jatkettu 1 päivän tammikuuta 2008 jälkeenkin, ja toimitti lisäksi pyydetyt tiedot.

III SAKSAN HUOMAUTUKSET

- (28) Saksa väitti, että Baijerin osavaltion ja BTSK:n yleistoimenpiteiden toteuttamiseen myöntämät määrät ovat yleishyödyllisten julkisten palveluiden tarjoamisesta maksettavia korvauksia. Saksa viittasi oikeuskäytäntöön, jonka mukaan valtion maksamat korvaukset julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä eivät tietyin edellytyksin ole valtiontukia. Saksan näkemyksen mukaan toimenpiteitä ei tämän vuoksi ole syytä katsoa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi valtiontukeiksi.
- (29) Saksa katsoi, että yleistoimenpiteet edistävät eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kuluttajansuojaa ja eläintensuojelua. Yleistoimenpiteiden toteutus on sen vuoksi ennen kaikkea yleisen edun mukaista.
- (30) Saksan näkemyksen mukaan yleistoimenpiteiden toteutuksen tuloksena saavutetaan huomattava määrä tietämystä, jota voidaan jatkossa esitellä kotimaisissa ja kansainvälisissä ammattijulkaisuissa ja tieteellisissä esitelmissä. Suuri osa yleistoimenpiteiden kautta saavutetuista tuloksista on siten Saksan mukaan unionin asiantuntijoiden saatavilla.
- (31) Saksa ilmoitti myös, että yleistoimenpideohjelman puitteissa ei suoritettu hoitotoimintoja eli eläinlääkäreiden tavanomaisesti suorittamia toimintoja (esimerkiksi lääkehoito tai rokotukset). TGD harjoittaa tämän tuetun ohjelman lisäksi voittoa tavoittelevaa toimintaa (hoitotoimintaa). Kyseisen toiminnan osuus kaikista eläinlääkäritoiminnoista on kuitenkin alle viisi prosenttia. Voittoa tavoittelevan toiminnan osuus TGD:n vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta on 2,6–2,85 prosenttia.
- (32) Ristikkäistukien mahdollisuus voidaan sulkea pois tekemällä selkeä ja havainnollinen ero yleistoimenpiteiden ja voittoa tavoittelevan toiminnan välillä. Tämä voidaan varmistaa erittäin pitkällisen ja yksityiskohtaisen laskutustavan ja kattavien tarkastusten avulla.

IV ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

- (33) Asianomaiset toistivat näkemyksensä, jonka mukaan TGD ei toteuteta palkkaamiensa eläinlääkäreiden kautta ainoastaan ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä vaan suorittaa niiden välityksellä myös hoitotoimintoja.
- (34) Asianomaiset eivät väittäneet, että näiden hoitotoimintojen suorittamiseen myönnettäisiin suoraa taloudellista tukea, vaan ne korostivat, että TGD voi suorittaa vastaavanlaisia toimintoja huomattavasti edullisemmin ehdoin kuin ammattiaan itsenäisesti harjoittavat eläinlääkärit.
- (35) Näkemyksestä, jonka mukaan viljelijöiden hyväksi myönnettyt tuet eivät olisi maatalouden valtiontuesta annettujen suuntaviivojen eivätkä sovellettavien säännösten mukaisia, ei pidetty kiinni. Myöskään tuen rahoitustapaa ei vastustettu.

V TOIMENPITEEN ARVIOINTI

Onko kyse viljelijöiden hyväksi myönnetystä tuesta?

- (36) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (37) Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että ratkaistaessa, onko jokin valtion toimenpide SEUT-sopimuksen 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, on tutkittava, saako tuensaajayritys sellaista taloudellista etua, jota se ei olisi saanut tavanomaisten markkinoilla sovellettavien ehtojen mukaan ⁽⁴⁾, tai vapauttaako toimenpide yrityksen sellaisista kustannuksista, jotka olisivat muuten kuluttaneet sen varoja ⁽⁵⁾.
- (38) Ensimmäisellä vaikutuksella siltä, että nämä edellytykset täyttyvät.
- (39) Toimenpide rahoitetaan valtion varoista. Toimenpide suosii tiettyjä yrityksiä – baijerilaisia viljelijöitä – jotka saavat tuetut palvelut maksutta. Koska kyseiset yritykset toimivat markkinoilla, joilla käydään tiukkaa kansainvälistä kilpailua, toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ⁽⁶⁾. Tuki vaikuttaa lisäksi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ EUVL C 319, 27.12.2006, s. 1.

⁽²⁾ EYVL C 28, 1.2.2000, s. 2.

⁽³⁾ EUVL C 84, 3.4.2008, s. 10.

⁽⁴⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa C-39/94, SFEL, 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3547, 60 kohta.

⁽⁵⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa C-301/87, Ranska v. komissio, 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-307, 41 kohta.

⁽⁶⁾ Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan valtiontuki, joka vahvistaa tietyn yrityksen asemaa sen kilpailijayrityksiin nähden, johtaa kilpailun vääristymiseen muiden kilpailevien yritysten jäädessä tukitoimenpiteen ulkopuolelle (asia C-730/79, Philip Morris v. komissio, 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, 11 ja 12 kohta).

⁽⁷⁾ Saksan yhteisössä käymän maataloustuotekaupan arvo vuonna 2007 oli 45 327 miljoonaa euroa (tuonti) ja 37 514 miljoonaa euroa (vientä) (lähde: Eurostat).

- (40) Toimenpiteessä on tämän vuoksi kyse tuesta, johon sovelletaan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohtaa. Tästä seuraa, että on tutkittava, voidaanko kyseiseen tukeen soveltaa poikkeusta SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätystä yleisperiaatteesta, jonka mukaan valtiontuet eivät sovellu sisämarkkinoille.

Tuen sääntöjenmukaisuus

- (41) Viljelijöiden hyväksi (vuodesta 1990) toteutetut yleistoimenpiteet ja TGD:lle vuosina 1990–2004 maksetut korvaukset yleistoimenpiteiden toteuttamisesta pantiin täytäntöön ilman, että asiasta olisi ilmoitettu komissiolle. Toimenpiteet ovat sääntöjenvastaisia, sillä niiden myöntäminen rikkoo SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa.

Maatalous- ja kalastusalalla toimivien viljelijöiden hyväksi myönnettyjen tukien soveltuvuus sisämarkkinoille

Tuet eläintautien torjumiseen

- (42) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukainen valtiontukien myöntämiskielto ei kuitenkaan ole poikkeuksen. Komissio on tutkinut, voidaanko toimenpiteeseen soveltaa poikkeuksia tai vapauksia tukien myöntämistä koskevasta kiellostä, josta määrätään SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa.
- (43) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan mukaisia poikkeuksen myöntämisedellytyksiä, jotka koskevat yksittäisille kuluttajille myönnettävää sosiaalista tukea, tukea luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi taikka tukea tiettyjen Saksan liittotasavallan alueiden taloudellisen haitan korvaamiseksi, ei voida soveltaa tähän tukeen.
- (44) Komissio katsoo, että SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa määrättyjä poikkeuksia, jotka koskevat tietyn talousalueen kehityksen edistämistä, ei voida soveltaa tähän tukeen, sillä toimenpiteellä ei tueta taloudellista kehitystä alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma.
- (45) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdassa määrätyn poikkeuksen osalta riittää, kun todetaan, että kyseisellä tuella ei edistetä Euroopan yhteistä etua koskevaa tärkeää hanketta eikä pyritä poistamaan Saksan liittotasavallan taloudessa olevaa vakavaa häiriötä. Tavoitteena ei ole myöskään SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettu kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistäminen.
- (46) Saksa ja muut asianomaiset eivät ole vedonneet mainittuihin poikkeuksiin tai vapautuksiin tutkintamenettelyn aikana.

- (47) Ainoa poikkeus, joka voisi tulla kyseeseen, on sen vuoksi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohtaan perustuva poikkeus. Kyseisen määräyksen mukaan valtiontukea voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana, jos tuki on tarkoitettu tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen eikä muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

- (48) Koska kyse on tuesta viljelijöiden hyväksi, siihen sovelletaan maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevia suuntaviivoja sekä suuntaviivoja kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista varten. Kuten johdanto-osan 26 kappaleessa todetaan, komissio tutkii näiden sääntöjenvastaisiksi valtiontuiksi toteamiensa toimenpiteiden soveltuvuuden sisämarkkinoille tukien myöntämisen aikaan voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukaan vahvistettujen kriteerien perusteella.

Maatalousalalla vuoteen 2007 asti myönnettyt tuet

- (49) Valtiontuen sääntöjenvastaisuuden arvioinnissa sovellettavien sääntöjen määräytymisestä annetun komission ilmoituksen mukaan kyseisiin toimenpiteisiin sovelletaan maatalousalan valtiontuesta annettuja yhteisön suuntaviivoja. Ennen yhteisön suuntaviivojen voimaantuloa eli ennen 1 päivää tammikuuta 2000 myönnettyt tuet arvioidaan kuitenkin 10 päivänä marraskuuta 1986 annetun komission valmistelusiakirjan ⁽¹⁾ perusteella.
- (50) Yhteisön suuntaviivojen 11.4.1 kohdassa todetaan seuraavaa: ”Jos viljelijä menettää karjaa eläintaudin vuoksi tai jos viljelijän sato vahingoittuu kasvitaudin vuoksi, aiheutunutta vahinkoa ei yleensä pidetä perustamissopimuksessa tarkoitettuna luonnonmullistuksena eikä poikkeuksellisenä tapahtumana.”
- (51) Tällaisissa tapauksissa komissio voi hyväksyä menetysten korvaamiseksi maksettavat tuet ja uusien menetysten estämiseksi maksettavat tuet ainoastaan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti. Mainitussa alakohdassa määrätään, että sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.
- (52) Tarkasteltavana olevaan viljelijöiden hyväksi myönnettävään tukeen sovelletaan yhteisön suuntaviivojen 11 kohtaa, sillä toimenpiteillä edistetään eläintautien ehkäisyä ja valvontaa. Komissio arvioi eläintautien ehkäisyyn ja valvontaan myönnettävät tuet yhteisön suuntaviivojen 11.4 kohdan perusteella. Kyseiset tuet katsotaan SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisiksi, kun seuraavat edellytykset täyttyvät:

⁽¹⁾ Komission valmistelusiakirja N:o VI/5934/86, 10 päivänä marraskuuta 1986.

- (53) Toimenpiteen on oltava osa unionin, jäsenvaltion tai alueen tasolla toteutettavaa ohjelmaa, jonka tarkoituksena on taudin ennaltaehkäisy, valvonta tai hävittäminen (yhteisön suuntaviivojen 11.4.2 kohta). Yhteisön suuntaviivojen 11.4.2 kohdan mukaan on perustettava varojärjestelmä, joka yhdistetään tarvittaessa tukeen yksityisten kannustamiseksi osallistumaan vapaaehtoisesti ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Tästä seuraa, että tukitoimenpiteitä voidaan soveltaa ainoastaan sellaisiin tauteihin, joihin viranomaisten on puututtava, mutta ei toimenpiteisiin, jotka viljelijöiden on kohtuuden nimessä itse otettava vastuulleen.
- (54) Tukitoimenpiteiden olisi oltava joko ennalta ehkäiseviä, korvaavia tai yhdistettyjä (yhteisön suuntaviivojen 11.4.3 kohta).
- (55) Tukien olisi oltava unionin eläinlääkintää ja kasvinsuojelua koskevassa lainsäädännössä vahvistettujen erityissäännösten mukaisia (yhteisön suuntaviivojen 11.4.4 kohta).
- (56) Tuilla voidaan kattaa enintään 100 prosenttia kustannuksista (yhteisön suuntaviivojen 11.4.5 kohta). Tukea ei saa myöntää, jos unionin lainsäädännössä edellytetään viljelijöiden vastaavan itse toimenpiteiden kustannuksista.
- (57) Näiden edellytysten täyttymistä tarkastellaan seuraavassa.
- (58) Toimenpiteet ovat osa alueen (Baijerin) tasolla toteutettavaa ohjelmaa. Niiden tavoitteena on eläintautien ehkäiseminen ja valvonta. Tämä ilmenee LwFöG:ssä nimenomaisesti vahvistetusta tavoiteasettelusta ("toimenpiteen tarkoituksena on eläinperäisten elintarvikkeiden hygienian varmistaminen ja parantaminen") ja toteutetuista yleistoi-
menpiteistä. Tarkasteltavina olevilla toimenpiteillä on tarkoitus torjua tarttuvia eläintautia, mukaan lukien monien eri tekijöiden aiheuttamat taudit ja zoonoosit. Lisäksi toimenpiteillä pyritään optimoimaan lääkehoidon käyttö ja vähentämään sitä. Eri eläinlajien tärkeimmät taudit ovat seuraavat: nautaeläimet ja lampaat: zoonoosit, q-kuume, paratuberkuloosi, tarttuva spongiforminen enkefalopatia ja utaretulehdus; siat ja siipikarja: zoonoosit, salmonellat, *Escherichia coli* ja enteriitti. Lisäksi tarkoituksena on kehittää ja arvioida virusinfektioiden havainto- ja diagnosointimenetelmiä ja -menettelyitä.
- (59) Yleistoi-
menpiteillä edistetään unionin tavoitteena olevaa eläinten hyvän terveyden turvaamista. Komissiolla ei ole myöskään mitään näyttöä siitä, että toimenpiteet voisivat rikkoa unionin eläinlääkintälainsäädäntöä.
- (60) Ohjelmasta myönnettävän tuen enimmäisintensiteetti on 100 prosenttia. Ohjelmasta ei myönnetä tukia, jos viljelijöiden on unionin oikeuden mukaan katettava kustannukset itse.
- (61) Baijerin osavaltio kattaa 50 prosenttia maatalous- ja kalastus-
alalla toteutettavien yleistoi-
menpiteiden kustannuk-
sista. Saksa ilmoitti komissiolle menettelyn aloittamisen jälkeen esittämässään kannanotossa, että myös BTSK ot-
taisi vastuulleen osan kustannuksista. BTSK on julkinen
laitos, jota rahoitetaan veroluonteisilla maksuilla. Baijerin
osavaltion ja BTSK:n varoista rahoitettava osa tuen rahoit-
uksesta on rajattu 100 prosenttiin, mutta se on käytän-
nössä tätä pienempi. Komissio on hyväksynyt aiemmin
useaan otteeseen BTSK:n rahoittamisen veroluonteisilla
maksuilla⁽¹⁾. Komissiolla ei tämän vuoksi ole mitään
syytä tutkia näitä veroluonteisia maksuja toistamiseen
perusteellisesti. Kantelija ja muut asianomaiset eivät ole
vastustaneet BTSK:n rahoitustapaa (toisin sanoen kyseistä
osaa tuen rahoituksesta).
- (62) Yhteisön suuntaviivat perustuvat samoihin periaatteisiin
kuin 10 päivänä marraskuuta 1986 päivätty komission
valmisteluasiakirja. Sama arviointi pätee tämän vuoksi
myös viljelijöille vuosina 1990–1999 myönnettyihin tu-
kiin, jotka on myös katsottava kyseisten periaatteiden mu-
kaisiksi. Valtiontukien voidaan tästä syystä katsoa sovel-
tuvan sisämarkkinoille.
- Maatalousalalla vuodesta 2007 myönnetyt tuet*
- (63) Tarkasteltaessa tilannetta vuoden 2007 jälkeen voidaan
todeta, että suuntaviivojen 133 kohdan mukaan komissio
katsoo eläin- ja kasvitautien torjumisen vuoksi myönnet-
tävän valtiontuen olevan SEUT-sopimuksen 107 artiklan
3 kohdan c alakohdan mukaista, jos se täyttää kaikki
perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta
maataloustuotteiden tuottamisen alalla toimiviin pieniin
ja keskisuuriin yrityksiin sekä asetuksen (EY) N:o
70/2001 muuttamisesta 15 päivänä joulukuuta 2006 an-
netun komission asetuksen (EY) N:o 1857/2006⁽²⁾
10 artiklassa asetetut edellytykset. Tässä yhteydessä on
tarkasteltava vain tautien ennaltaehkäisyyn liittyviä toi-
menpiteitä, sillä tukia ei myönnetä hoitotoimenpiteisiin
eikä vahinkojen korvaamiseen.
- (64) Jos viljelijöille myönnettävällä tuella katetaan konsultoin-
tikustannuksia, kyse on suuntaviivojen 103 kohdassa tar-
koitetusta teknisestä avusta. Komissio katsoo kyseisen
kohdan mukaisesti, että teknistä apua varten myönnetyt
valtiontuet ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 koh-
dan c alakohdan mukaisia, jos tuki täyttää asetuksen (EY)
N:o 1857/2006 15 artiklassa säädetyt edellytykset.
- (65) Asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan mukaisesti
tuet voidaan sallia seuraavasti.

⁽¹⁾ Vrt. valtiontukiasiat NN 23/97, N 426/03 ja N 81/04 (edelleen voimassa).

⁽²⁾ EUVL L 358, 16.12.2006, s. 3.

- (66) Tuet, joita myönnetään viljelijöille eläin- tai kasvitautien tai tuholaiden esiintymisen torjuntaan tai hävittämiseen liittyvien terveystarkastusten, testeistä ja muista seulontatoimista aiheutuneiden kustannusten, rokotteiden, lääkkeiden ja kasvinsuojeluaineiden hankinnan ja annostelun, teurastuskulujen ja viljelmien tuhoamiskustannusten korvaamiseksi, soveltuvat sisämarkkinoille. Tuki on myönnettävä luontoissuorituksena enintään 100 prosenttiin asti tuettujen palvelujen muodossa eikä siihen saa liittyä tuottajille maksettavia suoria tukia (asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan 1 kohta).
- (67) Vakuutusjärjestelmistä saadut määrät ja kustannukset, jotka eivät ole aiheutuneet kyseisestä taudista, vähennetään tukikelpoisten kustannusten tai menetysten tuen enimmäismäärästä (asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan 3 kohta).
- (68) Tuet on maksettava taudeista tai tuholaisista, joita varten on olemassa unionin tai kansallisten lakien, asetusten tai hallinnollisten toimenpiteiden muodossa vahvistetut säännökset. Tuet on sen vuoksi maksettava osana unionin, kansallisen tai alueellisen tason julkista ohjelmaa, joka koskee kyseisen taudin tai tuholaisen ennaltaehkäisyä, valvontaa tai hävittämistä. Taudit tai tuholaiden esiintyminen on määriteltävä ohjelmassa tarkoin, ja siihen on sisällyttävä myös kuvaus kyseisistä toimenpiteistä (asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan 4 kohta).
- (69) Tuki ei saa koskea tautia, jonka osalta unionin lainsäädännössä säädetään valvontatoimenpiteiden erityismaksuista, eikä toimenpiteitä, joiden osalta unionin lainsäädännössä säädetään, että kyseisten toimenpiteiden kustannuksista vastaa maatala, jolle kyseisten tukitoimenpiteiden kustannuksia voidaan korvata kokonaan tuottajilta perittävillä pakollisilla maksuilla (asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan 5 ja 6 kohta).
- (70) Eläintautien osalta tukea on myönnettävä Maailman eläintautijärjestön vahvistamassa eläintautien luettelossa ja/tai tietyistä eläinlääkintäalan kustannuksista 26 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn neuvoston päätöksen 90/424/ETY⁽¹⁾ liitteessä mainituille taudeille.
- (71) Tukijärjestelmät on otettava käyttöön kolmen vuoden kuluessa tapahtumasta, joka on aiheuttanut menot tai menetyksen. Tuki on maksettava neljän vuoden kuluessa tapahtumasta (asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan 8 kohta).
- (72) Nämä edellytykset täyttyvät seuraavasti.
- (73) Kuten johdanto-osan 14 kappaleessa todetaan, tuki kattaa erilaisia toimenpiteitä (jatkuva seuranta, näytteidenotto ja (laboratorio-/seulonta)tutkimukset, eläinlääkinnällinen neuvonta, tautien ennalta ehkäisemiseen ja torjumiseen tähtäävien suunnitelmien laatiminen sekä rokoteohjelmien kehittäminen), joiden ensisijaisena tavoitteena on tautien ennaltaehkäisy. Saksa vahvisti 9 päivänä helmikuuta 2009 päivätyllä kirjeellä, että tuki myönnetään tuettujen palvelujen muodossa. Tämän vuoksi kyseisten kustannusten kattamiseen myönnettävät tuet voidaan hyväksyä asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan 1 kohdan nojalla.
- (74) Saksa vahvisti 9 päivänä helmikuuta 2009 päivätyllä kirjeellä, että eläintauteihin liittyvissä hankkeissa kyseiset taudit mainitaan Maailman eläintautijärjestön vahvistamassa eläintautien luettelossa ja/tai päätöksen 90/424/ETY liitteessä.
- (75) Asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan 3 kohta ei koske näitä tukia, sillä niitä myönnetään vain ennalta ehkäiseviin toimenpiteisiin.
- (76) Kun kyse on tiettyihin tauteihin liittyvistä maksuista, tuet ovat osa alueellisen tason ohjelmaa, jossa määritellään tarkoin kyseinen tauti ja siihen liittyvät toimenpiteet. Tuki on sen vuoksi asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan 4 kohdan mukainen.
- (77) Kustannuksiin, joista tuottajien on vastattava itse, ei myönnetä tukea. Kyse on sen vuoksi asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan 5 ja 6 kohdan mukaisesta tuesta.
- (78) Kustannuksiin, jotka ovat aiheutuneet ennen palveluiden tarjoamista, ei myönnetä tukea. Tuki on sen vuoksi asetuksen (EY) N:o 1857/2006 10 artiklan 8 kohdan mukainen.
- (79) Saksa ei ole sulkenut pois mahdollisuutta, että johdanto-osan 14 kappaleessa mainittuja toimenpiteitä voidaan toteuttaa myös muiden eläinten terveyteen liittyvien osaluokkien kuin erityisten tarkoin määriteltyjen tautien tai tuholaiden yhteydessä (esimerkiksi tuotantohygienia). Toimenpiteissä olisi tuolloin kyse neuvontapalveluista, joiden yhteydessä annettavat suositukset ja suunnitelmat mukautettaisiin tiettyjen viljelijöiden tai viljelijäryhmien tilanteeseen.
- (80) Asetuksen (EY) N:o 1857/2006 15 artiklan 2 kohdan c alakohdassa sallitaan tuet sellaisten maksujen kattamiseen, jotka aiheutuvat kolmansien toteuttamista neuvontapalveluista, kun kyseiset palvelut eivät koske jatkuvaa tai säännöllistä toimintaa, eivätkä liity yrityksen

⁽¹⁾ EYVL L 224, 18.8.1990, s. 19.

tavanomaisiin toimintakuluihin, kuten rutiininomaisiin veroneuvontapalveluihin, säännöllisiin lainopillisiin palveluihin tai mainontaan. Asetuksen (EY) N:o 1857/2006 15 artiklan 3 kohdassa säädetään, että tuki voi kattaa 100 prosenttia kyseisistä kustannuksista ja tuki on myönnettävä tuettujen palvelujen muodossa.

(81) Nämä edellytykset täyttyvät seuraavasti.

(82) Saksan toimittamien asiakirjojen (ks. johdanto-osan 14 kappale) perusteella voidaan todeta, että tuetut neuvontapalvelut tarjotaan eläinten terveyteen liittyviin yleishyödyllisiin tapauskohtaisiin erityiskysymyksiin liittyvien hankkeiden muodossa. Vaikka tietyt toimenpiteet voivat edellyttää jatkuvaa valvontaa tai säännöllisiä testejä, näyttää siltä, että kyse on tiettyyn hankkeeseen liittyvästä valvonnasta tai testauksesta eikä yleisistä, jatkuvista kotieläinten eläinlääkärintarkastuksista ja laadunvalvontatoimista. Kyseisten toimenpiteiden kustannuksia ei myöskään voida pitää asetuksen (EY) N:o 1857/2006 15 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettuina tavanomaisina toimintakuluina, sillä ennaltaehkäisyyn tai hoitoon liittyvien rutiininomaisten eläinlääkärikäyntien kustannukset eivät ole tukikelpoisia. Koko tuki myönnetään tuettujen palveluiden muodossa ja sillä voidaan kattaa enintään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Valtiontukien voidaan tästä syystä katsoa soveltuvan sisämarkkinoille.

Kalanviljelyn alalla myönnetty tuet

(83) Toimenpiteitä toteutetaan myös kalanviljelyn alalla. Vuosina 1988, 1992, 1994, 1997 ja 2001 annetuissa kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista koskevissa suuntaviivoissa, jotka vastaavat maatalousalan suuntaviivoja, vahvistetaan seuraavat perusteet eläinlääkintä- ja terveysalan tukien soveltuvuudelle sisämarkkinoille⁽¹⁾: viranomaisen on pyrittävä ehkäisemään tauti siten, että voidaan varmistaa, että tukitoimenpiteiden kohteena ovat ainoastaan yleistä etua koskevat toimet eivätkä vain yksittäisen edun mukaiset toimet. Tukitoimenpiteiden tavoitteiden on oltava ehkäiseviä, korvaavia tai molempia. Baijerin osavaltio antoi toimenpiteiden toteutuksen TGD:n vastuulle, ja kuten johdanto-osan 16 kappaleessa todetaan erään toisen seikan osalta, TGD toteuttaa toimenpiteet omasta aloitteestaan. Kyse on ehkäisevistä toimenpiteistä. Valtiontukien voidaan tämän vuoksi katsoa soveltuvan sisämarkkinoille.

⁽¹⁾ Ks. kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista koskevat suuntaviivat vuodelta 1988, E kohta (EYVL C 313, 8.12.1988, s. 21); vuonna 1992 annettujen suuntaviivojen 2.5 kohta (EYVL C 152, 17.6.1992, s. 2); vuonna 1994 annettujen suuntaviivojen 2.9 kohta (EYVL C 260, 17.9.1994, s. 3); vuonna 1997 annettujen suuntaviivojen 2.9 kohta (EYVL C 100, 27.3.1997, s. 12); vuonna 2001 annettujen suuntaviivojen 2.8 kohta (EYVL C 19, 20.1.2001, s. 7).

(84) Valtiontuet, jotka myönnettiin 1 päivän marraskuuta 2004 ja 31 päivän maaliskuuta 2008 välisenä aikana, arvioidaan tapauskohtaisesti kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista koskevien suuntaviivojen⁽²⁾, jäljempänä 'vuonna 2004 annetut suuntaviivat', 3.10 kohdan mukaan. Kyseisessä kohdassa viitataan komission asetuksen (EY) N:o 1595/2004⁽³⁾ 4 artiklaan, jossa puolestaan viitataan kalatalousalan rakenteellisia toimia koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja edellytyksistä 17 päivänä joulukuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2792/1999⁽⁴⁾ 15 artiklan 3 kohtaan. Vuonna 2004 annettujen suuntaviivojen 3.1 kohdan toisen alakohdan mukaan tällaiset valtiontuet soveltuvat sisämarkkinoille ja ovat sopusoinnussa kilpailupolitiikan ja yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden kanssa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2371/2002⁽⁵⁾ ja asetuksessa (EY) N:o 2792/1999 tarkoitettulla tavalla. Asetuksen (EY) N:o 2792/1999 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti tukea voidaan myöntää yhteistä etua koskeviin toimenpiteisiin, joiden soveltamisala on yksityisessä liiketoiminnassa tavanomaisesti toteutettavia toimia laajempi. Esimerkkejä tällaisista toimenpiteistä esitetään 15 artiklan 3 kohdan e ja l alakohdassa. Komissio toteaa ensiksi, että yleistöimenpiteiden tavoite on kyseisissä esimerkeissä mainittujen tavoitteiden mukainen. Toiseksi TGD harjoittaa tätä toimintaa omasta aloitteestaan eikä viljelijöiden pyynnöstä. Viljelijät eivät myöskään välttämättä toteuttaisi toimenpiteitä (ks. vuonna 2004 annettujen suuntaviivojen 3.4 kohta) tavanomaisissa markkinaolosuhteissa. Toimenpiteillä saadaan lisäksi aikaan vuonna 2004 annettujen suuntaviivojen 3.5 kohdassa tarkoitettuja kestäviä parannuksia alalla.

(85) Saksa vahvisti 9 päivänä helmikuuta 2009 päivätyllä kirjeellä, että maatalousalalla myönnetään edelleen kyseisiä tukia, ja esitti esimerkkejä tyypillisistä hankkeista. Esimerkeissä ei ollut yhtään kalastusalan hanketta. Koska ei kuitenkaan ole poissuljettua, että kalanviljelyalan hyväksi myönnetään tukia 1 päivän huhtikuuta 2008 jälkeen, on tutkittava, olisivatko kyseiset tuet maatalous- ja kalastusalaan kyseisen ajankohdan jälkeen sovellettavien säännösten ja määräysten mukaisia. Muiden säännösten ja määräysten soveltamisalaan kuuluvien tukien osalta vuonna 2008 annettujen suuntaviivojen 4.2 kohdassa viitataan kulloinkin sovellettavien säännösten ja määräysten edellytyksiin, tässä tapauksessa perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta kalastustuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville pienille ja keskiuurille yrityksille myönnettävään valtiontukeen 22 päivänä heinäkuuta 2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 736/2008⁽⁶⁾ edellytyksiin. Eläinlääkintätoimenpiteisiin myönnettäviin tukiiin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 736/2008 14 artiklaa. Kyseisen artiklan mukaisesti eläinlääkintätoimenpiteisiin myönnettävät tuet soveltuvat sisämarkkinoille edellyttäen, että tuki täyttää

⁽²⁾ EUVL C 229, 14.9.2004, s. 5.

⁽³⁾ EUVL L 291, 14.9.2004, s. 3.

⁽⁴⁾ EYVL L 337, 30.12.1999, s. 10.

⁽⁵⁾ EYVL L 358, 31.12.2002, s. 59.

⁽⁶⁾ EUVL L 201, 30.7.2008, s. 16.

neuvoston asetuksen (EY) N:o 1198/2006⁽¹⁾ 28 ja 32 artiklan sekä komission asetuksen (EY) N:o 498/2007⁽²⁾ 12 artiklan edellytykset. Mainittujen asetusten säännökset ja vuonna 2008 annettujen suuntaviivojen 3 kohdan yleisperiaatteet ovat pysyneet kyseisten tukien osalta sisällöllisesti samanlaisina kuin säännökset ja määräykset, joita sovellettiin ennen huhtikuun 1 päivää 2008 myönnettyihin tukiin. Tämän vuoksi viimeksi mainituista tuista laadittua arviointia voidaan käyttää myös huhtikuun 1 päivän 2008 jälkeen myönnettyjen tukien tapauksessa. Koska ennen huhtikuun 1 päivää 2008 myönnettyt tuet ovat sovellettavien säännösten ja määräysten mukaisia ja tuissa ja niiden myöntämistavassa ei ole tapahtunut muutoksia 1 päivän huhtikuuta 2008 jälkeen, komissio toteaa, että tuet täyttävät kalastus- ja vesiviljelyalalla sovellettavien säännösten ja määräysten edellytykset.

- (86) Edellä esitetystä seuraa, että viljelijöille tarkasteltavina olevien toimenpiteiden puitteissa myönnetty valtiontuet täyttävät edellytykset, jotka vahvistetaan maatalous- ja kalastusalaan koskeissa unionin säännöksissä. Komissio toteaa tässä yhteydessä, että kantelija ja muut asianomaiset eivät ole väittäneet, että asian kannalta merkityksellisiä unionin säännöksiä ja määräyksiä olisi rikottu. Valtiontukien voidaan tästä syystä katsoa soveltuvan sisämarkkinoille.

Onko kyse TGD:n hyväksi myönnetystä tuesta?

- (87) Jotta kyse olisi valtiontuesta, toimenpiteen on tuotettava etua tuensaajille.
- (88) Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan julkisista palveluista maksettava korvaus ei ole SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, kun tietyt edellytykset täyttyvät⁽³⁾. Jos kyseiset edellytykset eivät täyty mutta SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan yleiset soveltamisperusteet täyttyvät, korvauksessa on kyse valtiontuesta.
- (89) Tuomioistuin vahvisti asiassa Altmark antamassaan tuomiossa edellytykset, joiden täytyessä julkisesta palvelusta maksettava korvaus ei ole valtiontukea (periaate 3):

"a) Ensinnäkin edunsaajayrityksen tehtäväksi on tosiasias-
assa annettava julkisen palvelun velvoitteiden täyttä-
minen ja nämä velvoitteet on määriteltävä selvästi.

b) Toiseksi ne parametrit, joiden perusteella korvaus las-
ketaan, on etukäteen vahvistettava objektiivisesti ja
läpinäkyvästi.

c) Kolmanneksi korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tar-
peen, jotta voidaan kattaa kaikki ne kustannukset tai
osa niistä kustannuksista, joita julkisen palvelun vel-
voitteiden täyttäminen aiheuttaa, kun otetaan huomi-
oon kyseisestä toiminnasta saadut tulot ja kyseisten
velvoitteiden täyttämistä saatava kohtuullinen
voitto.

d) Neljänneksi silloin, kun julkisen palvelun velvoittei-
den täyttämistä vastaavaa yritystä ei tietyssä konk-
reettisesti tapauksessa valita sellaisessa julkisissa han-
kintoja koskevassa menettelyssä, jossa on mahdollista
valita se ehdokas, joka kykenee tuottamaan kyseiset
palvelut julkisyhteisön kannalta vähäisimmin kustan-
nuksin, tarvittavan korvauksen taso on määriteltävä
tarkastelemalla sellaisia kustannuksia, joita hyvin joh-
detulle ja asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden
täyttämisen kannalta riittävillä ... välineillä varuste-
tulle keskivertoyritykselle aiheutuisi kyseisten velvoit-
teiden täyttämistä, kun otetaan huomioon toimin-
nasta saadut tulot ja kyseisten velvoitteiden täyttämi-
stä saatava kohtuullinen voitto."

- (90) Jos nämä neljä edellytystä täyttyvät, julkisesta palvelusta
maksettavassa korvauksessa ei ole kyse valtiontuesta eikä
siihen sovelleta SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohtaa
eikä 108 artiklaa. Jos jäsenvaltiot eivät noudata näytä
edellytyksiä ja SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan
yleiset soveltamisperusteet täyttyvät, julkisen palvelun tar-
joamisesta maksettava korvaus on valtiontukea, josta on
ilmoitettava SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan
mukaisesti komissiolle.

- (91) Menettelyn aloittamisen aikaan esitettiin epäilyjä erityi-
sesti c ja d alakohdan edellytysten täyttymisestä.

- (92) Komissio muistuttaa a alakohdan edellytyksen osalta, että
LwFöG:n 14 §:n 1 momentissa säädetään julkisen palve-
lun velvoitteesta, sillä siinä asetetaan selkeä tavoite (ravit-
semusterveys) ja useita toimenpiteitä (ks. johdanto-osan
14 kappale), joiden avulla kyseinen tavoite on mahdol-
lista saavuttaa (laadukkaat maa- ja metsätaloustuotteet).
TGD:n sääntöjen mukaan sen tavoitteena on eläinten
terveyden parantaminen ja turvaaminen turvallisten eläin-
peräisten elintarvikkeiden tuottamiseksi sekä kuluttajien
ja eläinten suojelemiseksi. Saavuttaakseen tämän tavoit-
teen TGD käyttää omaa henkilöstöään ja omia laitteitaan.
TGD:n toteuttamia toimia säännellään vuonna 1974 teh-
dyllä sopimuksella nro R1-4010/1393 ja 13 päivänä hei-
näkuuta 1993 tehdyllä puitesopimuksella nro T-7482-
100, jotka tehtiin Baijerin ja Baijerin TGD:n välillä. Yksi-
tyiskohdat vahvistetaan vuosittain vuotuisilla sopimuksilla
ja hallinnollisilla päätöksillä.

- (93) Edellytyksen b osalta olisi huomattava, että jokainen yk-
sittäinen toiminto määriteltiin etukäteen ja taloudellinen
korvaus laskettiin käyttämällä pistejärjestelmää, joka pe-
rustui aika- ja kustannusennusteisiin. Myöhempinä vuo-
sina lisätyihin uusiin palveluihin sovellettiin samanlaista

⁽¹⁾ EUVL L 223, 15.8.2006, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 120, 10.5.2007, s. 1.

⁽³⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa C-280/00, Altmark, 24 päivänä heinäkuuta 2003, Kok. 2003, s. I-7747, ja yhdistetyissä asioissa C-34/01–C-38/01, 27 päivänä marraskuuta 2003, Kok. 2003, s. I-14243.

menettelyä. Tältä osin on huomattava, että Baijerin korkein tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut ja hyväksynyt TGD:n toiminnan. Lisäksi riippumattomat tilintarkastustoimistot ovat tarkastaneet TGD:n tilit tämän päätöksen kattamalta jaksolta.

- (94) Saksa on toimittanut edellytystä c koskevia tietoja, joista ilmenee, että korvaus ei ylitä kustannuksia, joita julkisen palvelun velvoitteen täyttäminen aiheuttaa (ks. liite). Kyseiset numerotiedot osoittavat, että TGD ei tuottanut voittoa vuosien 1990 ja 2004 välisenä aikana. Yleistömenpiteiden kustannusten laskennassa käytetään pistejärjestelmää, jossa yksi piste vastaa tiettyä euromääräistä arvoa. Tämä laskentamenetelmä kehitettiin Baijerin tilintarkastustuomioistuimen aloitteesta. Se on verrattavissa menetelmään, jota käytetään toimintojen laskutuksessa ihmislääketieteen alalla. Saksa on ilmoittanut, että vuodesta 2002 käytössä ollut laskentamenetelmä noudattaa komission direktiivin 2005/52/EY⁽¹⁾ vaatimuksia.

- (95) Edellytyksestä d voidaan todeta, että Baijeri antoi TGD:lle 1 päivästä tammikuuta 2005 julkisen palvelun velvoitteen avoimella julkisia hankintoja koskevalla menettelyllä. Käytyään asiasta keskustelua komission kanssa Baijeri käynnisti kesäkuussa 2004 hankintamenettelyn järjestämällä EU:n laajuisen tarjouskilpailun, joka koski Baijerin tuotantoeläinten terveyden alalla suunniteltuja toimenpiteitä. Toimenpiteiden vuosikustannukset arvioitiin kaiken kaikkiaan 8 miljoonaksi euroksi viiden vuoden aikana. Tarjouskilpailuilmoitus julkaistiin *Euroopan unionin virallisen lehden* täydennysosassa (S-sarjassa)⁽²⁾ ja Baijerin virallisessa lehdessä (Bayerische Gesetz- und Verordnungsblatt). Tarjouskilpailuun osallistui kolme potentiaalista toimeksisaajaa. Viisivuotinen sopimus tehtiin TGD:n kanssa, sillä se kykeni tarjoamaan vaaditut palvelut kustannustehokkaimmalla tavalla. Vuonna 2009 aloitettiin uusi julkisia hankintoja koskeva menettely.

- (96) Saksa on väittänyt edellytyksen d toisen vaihtoehdon osalta, että 31 päivään joulukuuta 2004 ulottuvalle jaksolle ei ollut löydettävissä tavanomaista yritystä, joka olisi täysin verrattavissa TGD:hen.

- (97) Saksa ei sen vuoksi ole osoittanut, että TGD:lle vuosina 1990–2004 maksettu korvaus olisi määritetty tarkastelemalla sellaisia kustannuksia, joita hyvin johdetulle keskivertoyritykselle aiheutuisi kyseisten velvoitteiden täyttämistä. Voidaan todeta, että TGD on saanut

31 päivään joulukuuta 2004 kyseisestä toimenpiteestä SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun taloudellisen edun.

- (98) TGD:lle vuosina 1990–2004 maksettu vuosikorvaus on tämän vuoksi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, kun taas 1 päivästä tammikuuta 2005 maksettu vuosikorvaus, joka perustui julkisia hankintoja koskevaan menettelyyn, täyttää kaikki asiassa Altmark annetussa tuomiossa esitetyt vaatimukset eikä sen vuoksi ole TGD:n hyväksi myönnettyä valtiontukea. Komissio toteaa tässä yhteydessä, että Saksan toimittamista asiakirjoista ilmenee, että TGD:lle 1 päivästä tammikuuta 2005 vuoden 2008 loppuun suoritettujen maksut eivät kataneet yleistömenpiteistä aiheutuneita kustannuksia kokonaisuudessaan.

- (99) Asiassa Altmark annetun tuomion edellytysten täyttymisestä ei ole tehty erillistä kantelua eivätkä muut asianomaiset ole esittäneet huomautuksia asiasta.

Onko tuki SEUT-sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan mukainen?

- (100) Arvioitaessa, onko TGD:lle julkisen palvelun velvoitteen täyttämistä myönnetty korvaus SEUT-sopimuksen mukainen, lähtökohdaksi olisi otettava tuen myöntämisen aikaan sovelletut säännökset ja määräykset.

- (101) Yleishyödyllisistä palveluista Euroopassa annetussa komission tiedonannossa⁽³⁾, jäljempänä 'tiedonanto', jota julkisen palvelun velvoitteesta maksettavana korvauksena myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön puitteiden⁽⁴⁾ 26 kohdan b alakohdan mukaisesti sovelletaan ilmoittamattomiin tukiin, ilmoitetaan, että kysymystä valtion maksamista korvauksista olisi tarkasteltava seuraavien kolmen periaatteen mukaan:

— puolueettomuus yritysten yksityisen tai julkisen omistuksen suhteen,

— jäsenvaltioiden vapaus määritellä yleishyödylliset palvelut,

— suhteellisuus, jonka mukaan kilpailun ja sisämarkkinoihin liittyvien vapauksien rajoitukset eivät saa olla suuremmat kuin mitä tehtävän täyttämisen varmistaminen vaatii.

⁽¹⁾ EUVL L 234, 10.9.2005, s. 9.

⁽²⁾ 2004/s. 112-09421.

⁽³⁾ EYVL C 17, 19.1.2001, s. 4.

⁽⁴⁾ EUVL C 297, 29.11.2005, s. 4.

- (102) Ensimmäisellä periaatteella – puolueettomuudella – tarkoitetaan sitä, että komissio ei määritä, olisiko yleishyödyllisten palveluiden tarjoajien oltava julkisia vai yksityisiä yrityksiä. Tämän periaatteen noudattamisesta ei ole epäilystä tarkasteltavana olevassa asiassa.
- (103) Jäsenvaltioiden vapaudella määritellä yleishyödylliset palvelut tarkoitetaan sitä, että vastuu sen määrittelystä, millaista toimintaa ne pitävät yleishyödyllisinä palveluina toiminnan erityispiirteiden perusteella, kuuluu ensisijaisesti jäsenvaltioille. Komissio puuttuu kyseisten palveluiden määrittelyyn vain silloin, kun on kyse väärinkäytöksistä tai ilmeisistä virheistä. SEUT-sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan poikkeusmääräystä voidaan kuitenkin soveltaa vain silloin, kun julkisen palvelun tehtävä on määritelty selkeästi ja tehtävä perustuu julkisen vallan päätökseen (mukaan lukien sopimukset). Tämä velvoite on tarpeen oikeusvarmuuden ja avoimuuden varmistamiseksi kansalaisten suhteen ja se on välttämätön komission tekemää suhteellisuusarviointia varten.
- (104) TGD:n vastuulle annetut yleistoimenpiteet voidaan katsoa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi, jotka on määritelty selvästi ja annettu TGD:n tehtäväksi, kuten johdanto-osan 92 kappaleessa todetaan.
- (105) SEUT-sopimuksen 106 artiklan 2 kohtaa on tulkittava suhteellisuusperiaatteen kannalta siten, että varat, jotka osoitetaan julkisen palvelun velvoitteen täyttämiseen, eivät saa vääristää kohtuuttomasti kilpailua eivätkä ylittää määrää, joka on tarpeen tehtävän suorittamisen takamiseksi. Tiedonannon 26 kohdan ja yhteisöjen tuomioistuimen silloisen oikeuskäytännön mukaan korvaus saa olla enintään yritykselle uskotusta tehtävästä aiheutuvien ylimääräisten nettokustannusten suuruinen. Yleishyödyllisten palveluiden tarjoaminen on turvattava ja yritysten, joille on uskottu kyseisten palveluiden tarjoaminen, on kyettävä suoriutumaan niihin liittyvistä lisäkustannuksista.
- (106) Tarkasteltavana olevassa tapauksessa on tämän vuoksi laskettava nettokustannukset, jotka aiheutuivat TGD:n vastuulle kahdella sopimuksella annettujen julkisten palveluiden tarjoamisesta (yleistoimenpiteistä), ja verrattava niitä sen jälkeen valtiontukiin. Jos TGD:lle maksettu korvaus ei ylitä julkisen palvelun velvoitteesta aiheutuneita lisäkustannuksia, suhteellisuusperiaatteen voidaan katsoa täyttyvän.
- (107) Yleistoimenpiteistä aiheutuneet lisäkustannukset ylittivät TGD:lle myönnettyjen tukien määrän päätöksen kattamalla jaksolla, joka ulottui vuodesta 1990 vuoteen 2004, kuten tämän päätöksen liitteestä ilmenee.
- (108) Tämän vuoksi maksut, jotka TGD sai vastineena tämän päätöksen kohteina olevien yleistoimenpiteiden toteuttamisesta, eivät ole liian suuria suhteessa lisäkustannuksiin, joita TGD:lle aiheutui kyseisistä palveluista.
- (109) Tästä seuraa, että TGD:lle vuosina 1990–2004 julkisten palveluiden tarjoamisesta maksettu korvaus on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, joka on SEUT-sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan mukaista.
- (110) Komissio toteaa tässä yhteydessä, että on vaikea käsittää, kuinka valtion maksamaa korvausta, joka ei kattanut edes julkisen palvelun velvoitteesta aiheutuneiden lisäkustannusten kokonaismäärää, olisi voitu käyttää TGD:n voittoa tavoittelevan toiminnan tukemiseen, kuten kantelija väittää. Kantelija ja muut asianomaiset eivät myöskään ole esittäneet näyttöä tukeakseen kantelijan väitettä, jonka mukaan TGD:n eläinlääkäreiden suorittamat kliiniset, diagnostiset ja terapeuttiset toiminnot tarjottiin hintaan, joka oli jopa 90 prosenttia tuotantokustannushintaa alhaisempi.
- (111) Saksa suoritti kyseisen väitteen vuoksi TGD:hen kohdistuneita erityistarkastuksia. Tarkastuksissa ei saatu viitteitä siitä, että väite pitäisi paikkansa. Saksa on sen vuoksi pyytänyt, että mahdollisesti esiin tulevat kyseistä väitettä tukevat konkreettiset tiedot annettaisiin sille tiedoksi, jotta se voi tutkia tapauksen erikseen.
- (112) Komissio toteaa lisäksi, että Baijerin osavaltion eläinlääkäriyhdistys (Bayerische Landestierärztekammer) ja Saksan eläinlääkäriliiton Baijerin alaosa (Bundesverband praktizierender Tierärzte – Landesverband Bayern) tukevat TGD:n työtä, mukaan lukien sen voittoa tavoitteleva toiminta.

VI PÄÄTELMÄT

- (113) Komissio toteaa, että Saksa on myöntänyt kyseisen tuen sääntöjenvastaisesti ja rikkonut siten SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa.
- (114) Komissio katsoo kuitenkin arviointinsa perusteella, että johdanto-osan 13 ja 14 kappaleessa mainitut valtiontuet, jotka toteutettiin viljelijöiden hyväksi (vuodesta 1990) toteutettuina yleistoimenpiteinä, ja johdanto-osan 17 ja 18 kappaleessa mainittu valtion korvaus, joka maksettiin TGD:lle julkisen palvelun tarjoamisesta vuosien 1990 ja 2004 välisenä aikana, ovat SEUT-sopimuksen mukaisia. Kuten edellä todettiin, kyse ei aina edes ole valtiontuesta. Johdanto-osan 17 ja 18 kappaleessa mainittu vuosikorvaus, joka myönnettiin TGD:lle 1 päivästä tammikuuta 2005 julkisen palvelun tarjoamisesta, täyttää kaikki asiassa Altmark annetussa tuomiossa mainitut vaatimukset eikä sen vuoksi ole valtiontukea,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tuki, jonka Saksa on myöntänyt yleistoimenpiteiden muodossa viljelijöiden ja kalastajien hyväksi, soveltuu sisämarkkinoille.

Tuki, jonka Saksa on myöntänyt vuosien 1990 ja 2004 välisenä aikana eläinterveydenhuollon (TGD) hyväksi yleistoimenpiteiden toteuttamisesta suoritettavan korvauksen muodossa, soveltuu sisämarkkinoille.

Korvaus, joka on myönnetty eläinterveydenhuollolle 1 päivästä tammikuuta 2005 yleistoimenpiteiden toteuttamista varten, ei ole SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 15 päivänä joulukuuta 2009.

Komission puolesta
Mariann FISCHER BOEL
Komission jäsen

LIITE

Vuosi	Yleistoimenpiteiden kustannukset	Maksut Baijerin osavaltiolta (LwFöG)	Maksut Baijerin eläntautirahastolta	Maksut Baijerin osavaltiolta ja Baijerin eläntautirahastolta	Kokonaismaksujen osuus yleistoimenpitei- den kustannuksista (%)
1990	7 676,94	3 059,57	4 588,84	7 648,42	99,63
1991	6 992,48	3 127,06	3 711,98	6 839,04	97,81
1992	8 953,42	3 203,55	4 588,84	7 792,40	87,03
1993	9 063,52	3 361,03	4 679,34	8 040,37	88,71
1994	9 547,05	3 496,01	4 588,84	8 084,85	84,68
1995	8 392,14	3 554,50	4 588,84	8 143,35	97,04
1996	8 336,35	3 599,49	4 588,84	8 188,34	98,22
1997	8 620,18	3 361,23	4 486,59	7 847,82	91,04
1998	8 613,61	3 310,10	4 397,11	7 707,21	89,48
1999	8 280,91	3 419,52	4 397,11	7 816,63	94,39
2000	9 267,13	3 419,52	4 453,35	7 872,87	84,95
2001	8 471,71	3 419,52	4 448,24	7 867,76	92,87
2002	10 002,90	3 890,00	4 453,35	8 343,35	83,41
2003	9 953,20	3 722,00	4 614,73	8 336,73	83,78
2004	8 415,84	2 807,47	4 496,00	7 303,47	86,78
2005	9 439,37	3 200,00	4 021,00	7 221,00	76,50
2006	8 608,75	2 730,00	4 021,00	6 751,00	78,42
2007	9 084,88	3 130,00	4 021,00	7 151,00	78,71
2008	9 047,96	3 080,00	4 086,00	7 166,00	79,20